

סימן א. היחס בין רביעית לכזית, עו ע"א - עז ע"א

- א. משנה. המוציא יין כדי מזיגת הכוס ...
 ב. גמרא. תנא: כדי מזיגת כוס יפה. ומאי כוס יפה – כוס של ברכה. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: כוס של ברכה צריך שיהא בו רובע רביעית, כדי שימזגנו ויעמוד על רביעית. תנא: יבש בכזית, דברי רבי נתן.
 ג. אמר רב יוסף: רבי נתן ורבי יוסי ברבי יהודה אמרו דבר אחד. רבי נתן – הא דאמרן, ורבי יוסי ברבי יהודה – דתניא, רבי יהודה אומר: ששה דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל. דם נבלה – בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין. אמר רבי יוסי ברבי יהודה: אף כשטמאו בית הלל – לא טמאו אלא בדם שיש בו רביעית, הואיל ויכול לקרוש ולעמוד על כזית.
 ד. אמר אביי: דילמא לא היא; עד כאן לא קאמר רבי נתן הכא דבעי רביעית – אלא ביין, דקליש, אבל בדם דסמך – כזית לא בעי רביעית.
 ה. אי נמי, עד כאן לא קאמר רבי יוסי ברבי יהודה התם דכזית סגי ליה ברביעית – אלא בדם דסמך, אבל יין דקליש – כזית הוי יותר מרביעית, וכי מפיק פחות מכזית – ליחייב.

יש ג' יחסים אפשריים בין רביעית לכזית:

1. רביעית = כזית
 2. [רביעית] = [כזית +]; יחס זה שקול ליחס: [כזית] = [רביעית -]
 3. [רביעית] = [כזית -]; יחס זה שקול ליחס: [כזית] = [רביעית +]
- נציג את שלושת היחסים בטבלה:

היחס בין רביעית לכזית

	[1] רביעית=כזית	[2] רביעית<כזית	[3] רביעית>כזית
רביעית שווה ל	כזית	כזית +	כזית -
כזית שווה ל	רביעית	רביעית -	רביעית +

לרב יוסף, הן רבי נתן והן ריב"י סוברים כיחס [1] בין לענין יין ובין לענין דם. לאביי יש אפשרות לחלק בין היין (הקלוש) לדם (הסמך):

בין יין לדם

	יין	דם
רבי נתן	1	2
ריב"י	3	1

לרבי נתן יוצאת חומרא לענין דם, שכן בדם מקור הדין של טומ' נבלה הוא כזית, וממילא מטמא בפחות מרביעית (משבצת אמצעית תחתונה).
 לריב"י יוצאת חומרא לענין יין, שכן ביין מקור הדין של שיעור ההוצאה הוא רביעית, וממילא חייב על הוצאה של פחות מכזית (שמאלית עליונה).